

NYIKOS GYULA:

A SZEI HIBÁI

Mottó:

»Legyen minden magyar utód
Különb ember, mint apja volt.«

(Vörösmarty)

Kosztér Atya mondta még a »lochnese-i nagy eset« után, hogy minden tengeri kígyó csak addig félelmes, amíg a szeme közé nem néznek. A szeme közé akarok nézni minden Szei-hibának, hogy az utánunk jövőök ne »botladozzanak olyan gödörben, amelyet mi már ismerünk.

Mikor indultunk, alapvetőnek szántuk más, megvalósult célok mellett azt is, hogy minden részben élő módon összetartozó közösséggé tegyük a Horthy Miklós-egyetem kersztény magyar deákságát, azt is, hogy a deákság érdek-képviselőitől minden irányban gondoskodjunk, meg azt is, hogy a Hivatáscsoportokban a deákjaink hivatása életének értékeit, kérdéseit és feladatait föltárjuk. Egyiket se közelítettük meg eléggé.

1) A Szei Tanácsa, egyes Szolgálati, Munkaközösségi és egyes Hivatáscsoport-évfolyamjai ugyan négy-öt éves együttlétéhez méltó baráti közösségekké váltak rövid másfél év alatt, de a Szei egésze nem kapcsolódott eléggé egybe. A »pigra massa« fáj nekünk mindig a legjobban. Koch Sándor tanárnőnkünk jelszavává vált már: »Jó, az a kétszáz, aki mindenben benne van, de uram, a másik kétszáz!...« A Szei pigra massának »tagjai« még nem váltak a nagy egész igazán élő részeivé. Azok számára, akik maguktól nem kapcsolódtak bele az életbe és munkába, nem igen támasztottunk forgószelet, hogy az belesodorja őket.

Tiszta vízű, hajókat emelő, malomokat hajtó nagy életfolyam voltunk, de nem sodró forgószelet.

Ebben az a hiány tátongott legjobban, hogy a Hivatáscsoportok évfolyamainak külön-élete nem fejlődött ki. Csak egy-két évfolyamé. Így pl. Koczka István és Dobsa Sándor évfolyamáé és a Zalányi Sámuel, Szakáll István, Gombai Tibor vezette orvosjelölt-évfolyamé.

Jövőre tehát a »legutolsó« tagot is számon kell tartanunk (főképpen az évfolyamvezetők dolga lesz ez) értékeivel és igényeivel, be kell yonnunk a Szei élő közösségébe és barátjává kell tenni minél több más szeist is, hogy csakugyan ne csak a gyűlések és a Szegedi Hid mondanivalóiból tudja azt, hogy neki itt 450 testvére van, hanem minden nap érezze is — hogy úgy mondjam: — »a saját bőrén«!...

2) Láttuk — különösen most, a tanév-végi kétségbeesett vizsgázó, félévérvényesítő hajcihőben —, hogy akárhány deák, akinek az útjába kérdések szálfái zuhannak, csak egymagában küzd a nehézségeivel. Nem fordul, mint a másik, a deákvezetőihez: az évfolyamvezetőhöz, a csoportvezetőhöz, vagy akármelyönkhöz. Nem azon múlik, hogy nem érez bennünket magához elég közelállónak, hiszen — ha valamit —, hát a tökéletes közvetlenséget megvalósítottuk (azt hiszem annyira, hogy pl. én még harminc év múlva is Gyuszi leszek mindenki számára, s akkor is a bajok elpanaszolásával fogják kezdeni...) Azért nem jönnek sokan hozzánk, mert a Szei előtti időkből még azt szokták meg, hogy nincs deákforumhoz menniök. Eszükbe se jut, hogy sokszor olyan igaz ügyért csetlenek-botlanak olyan egyedül, mint az újjam, pedig, ha mi a közösség kép-

viseletével állnánk segítségére, egy-hamar megoldódna a kérdésük csomója.

Jövőre az évfolyamvezetőknek, s a Segítő Szolgálat embereinek minden deákunk mellé oda kell állniok, hogy bizalommal forduljon hozzájuk, ha hibáján kívül ragadt kátyuba a szekere.

3) Annyira magasra fokoztuk a Szei egészének és Munkaközösségeinek a munkáját, főképpen pedig a Tanácsnak befelé annyi alap-építő, berendezkedő munkát, kifelé meg annyi harcot kellett megállnia, hogy a Hivatáscsoportok roppant fontosságú munkája: a hivatási életre fölkészítő tájékoztató és irányító munka alig folyt.

Még legszebben a gyógyszerész-jelöltek, s valamennyire a vegyész-jelöltek vették vállukra ezt a munkát.

Jövőre ezen a téren nagyon sok teendőnk lesz! Legalább havonként tartanak majd a Hivatáscsoportok összejövetelt, amelyekben a csoportbeliek jövő hivatási életére való kitekintés lesz a munka gerince. Pl. az orvosjelöltjeink megismerik majd az alföldi tanyai orvosnak, a falusi orvosnak, a nagyvárosok kórházi orvosának, stb.-nek az életét, az élete értékeit, kérdéseit és tennivalóit. Minden deákunkat föl kell készítenünk a hivatása életének olyan ismeretével és elveivel, hogy ne álljon egyik se tanácstalanul, ha »állásba« jut: ne kapja el a léhák árja, ne nyomja iszapba a közömbösek tunyasága, ne fulladjon bele az állása zsírosságába, ne meneküljön el a munkája hűsbavágó fájdalmai elől, hanem első perctől fogva jól ismert magyar őrhelyként foglalja el a helyét és állja is azt!...

4) Annyira rohantunk a munkánkkal, hogy jóformán minden propaganda nélkül, s általában is a hatókör kellő előre való biztosítása nélkül állítottuk föl a legnagyobb jelentőségű tetteinket is. — Pl. nyilvános megmozdulásaink közönség-toborzására csak mintegy 300—400 meghívót küldtünk szét, mégis rendszeresen 500-an fölül jöttek el: mi lett volna, ha 700—800 meghívót póstázunk?... Vagy pl., ha idejében kértünk volna engedélyt a lelkigyakorlatokra, három egész napot kaphattunk volna rá, nem csak négy félnapot. Vagy: a Magyar Rádió tett azért szemrehányást, hogy a népfőiskolai tanfolyamunk csodásan nagy és szép záróünnepségét nem vetettük föl viaszlemezre.

5) Annyira rohantunk a munkánkkal, hogy a megteremtett tetteinket rendszerint keret nélküli képként tettük félre, nem is a falra. Azaz: a hatásukat nem mélyítettük el a deákságban, a jelentőségüket nem mértük föl, az emléküket nem őriztük meg, hanem futottunk tovább: *alkotni!* — Pl. hány remek megnyilatkozásunkról, fáradságos, eredményes belső munkánkról egy szó sem esett: nemcsak a lapokban nem, hanem a Szegedi Hídban sem. S magunk közt se beszéltük meg őket alaposan!

6) Az ennek az előbb írt hibáknak egyik része, (de külön is ki akarom emelni), hogy nem mutatjuk ki, nem mondjuk el a hálánkat. Pl. az egyik legnagyobb segítőnk, Bornemisza Géza megkapta-e a neki járó köszönetünket!... Vagy pl. Bozó Gyulának, aki csak a jószívéből tervezte nekünk ezt a gyönyörű otthont, megkíséreltük-e ezt meghálálni?! Egy szép cikk szólt a művészetről a Szegedi Hídban. De elég-e az?

A népfőiskolai tanfolyamunk előadói, a lelkigyakorlatainkat, ill. csendes napjainkat vezetőik, aztán meg ajándékukkal gazdagították (Bognár Cecil, Kramár Jenő, Halasy Nagy József, Mester János), megkapták-e idejében a köszönő szavunkat?!... Hát a hódmezővásárhelyi majolikások?!...

Nem mentség az, hogy nem köszönetért, még kevésbé viszonzásért tették! Nem mentség az, hogy ők megértik azt, hogy amíg feléjük fordulva köszönve álltunk volna meg, addig is a deákságért lótotunk-futottunk!

Jövőre jött helyébe legalább azonnal elmondott jó szót várhaszon mindenki a Szei-től!

7) Nem becsültük meg eléggé a saját Szei-értékeinket!

A legnagyobb igényekkel, s a legkeményebb bírálattal álltunk minden vezető szeissel szemben. A vezetőink, s a tagjaink közül is sokan, névtelenek, aránytalanul sokat adtak a közösségnek, s mi azt mind kevésnek tartottuk!

Glattfelder Gyula püspöki jelszava: »Justum amore!« Mi nagyon sokat tartottunk munka-követelményben és számonkérésben »ius-tus«-nak, és kevés volt a munkásaink munkáját elismerő és számon-tartó »amor« benniünk. Különösen a legfőbb vezetőink iránt!

Nem mentség az, hogy a tagok nagy közösségért! A vezetők is tagok!

Bár minden szeis vezető jó lélekkel vállalta a téglahordó munkás szerepét, s nem hagyta ott akkor se, ha tíz újjából csurgott a vér, jövőre már mégsem szabad egyikiunktól se Kőműves Kelemenné szerepét is elvárunk!...

8) Nem szerveztük meg kellően a vallási közösségi önévelésre való kereteket.

Bár a Magyar Ifjúsági Nagybizottságnak a Szei által részletesen kidolgozott terve a jövőben a lehető legszebben építi meg ezt, mégis fölemlítem az igaz számvetés kedvéért. Hiszen: ez a legfontosabb kérdés, itt nem szabad csorbának esni!

Nem volt az elég, hogy minden cselekedetiünket, szavunkat, szándékunkat igyekeztünk a vallásunk-nevelte lelkiismeretünk mérlegén megmérni, nem volt az elég hogy a Szei élenálló külön-külön tiszta lelkiéletet éltek, az se, hogy egymást is mindig Krisztushoz igyekeztek közelebb segíteni száz és száz beszélgetésben!

Nem folyt eléggé rendszeres összejövetelekkel, eléggé szervezett közösségi cselekvéssel a vallási nevelő munkánk! Konkrétan: nem élt eléggé a Mária-Kongregáció és nem specializálódott erre a munkára a Bethlen Gábor-Kör. Még leghiánytalanabban a Luther-Szövetség állt helyt.

Jövőre mintaszerűen kell a Magyar Ifjúsági Nagybizottság tervéből erre vonatkozó saját részletes tervünket megvalósítanunk!

9) Nem volt elég kapcsolatunk a város hivatott vezetőivel és a városnak az egyetemen kívül lévő szétszórta ismeretlen értékeivel!

Igy mi sem gazdagodhatunk azal a szellemi értékkel, vagy legalább az összetartozás tudatával, amit ők nyújthatnak, közülük meg van, aki bizalmatlan velünk szemben, s így elzárkózik a mi értéktérjesztő megnyilatkozásaink elől, s általában nem látja az ifjúságot olyan biztatónak, mintha ismerné a törekvéseinket és az eredményeinket.

10) Nem voltunk elég erélyesek a rosszakaróinkkal, s általában a gonoszakkal szemben. (Ez pedig megintcsak azt jelenti, hogy nem becsüljük meg magunkat eléggé.)

Pl. Tóth Kataék öngyilkosságával kapcsolatban tapintatból nem hoztuk azoknak az adatoknak a sorozatát nyilvánosságra, amelyek világosan bizonyítják, hogy éppen nem a találgatások tárgyai vezettek a tragédiájukhoz. Vagy pl. nem fedtük föl hasonló okból annak az öngyilkossági kísérletnek is föltűn-tethető célcónak a hátterét, amelyet nem átalott egy magát kersztény nemzetinek valló újság (tőle vette át kritika nélkül a többi) öngyilkosságnak nevezni. Vagy pl. sajnálatból nem jelentettünk föl embereket az egyetemen, akik jegyzetért és kurzusokért nem éppen a méltányos árakat kérték...

Jövőre nem szabad sokat tétovázunk ott, ahol kétségtelenül nagy rosszal állunk szemben.

Krisztus kötélből ostort is font...

Kerek tíz hibát sorakoztattam itt föl. Nem vagyunk farizeusok, megmondjuk: nem ennyi van. Nem klinikai adatfölvétel ez a tíz pont.

Csak éppen ezeket látom a legnagyobbaknak. Az elnök szemével. De számon kell őket mind tartanunk, hogy kitéphessük magunkból!

A Szei-Otthonban van egy leveleszekrény a falon, rajta ez a fölvétel: »Dobd be a Szei életére vonatkozó kérdéseidet, kéréseidet és panaszaidat!«

Ezek az elnöknek szólnak. Meg az a sok-sok száz beszélgetés is, (amely, állítom, hogy a Szei értékeinek a titka), amelyben a Szei titóerén tartjuk a kezünket, az elnök eszköze.

Most azokból is, meg magamból is kiemelttem hirtelen a legnagyobbnak látszó tízet. S bedobom a közösségnek szóló levelesládába: a »Szegedi Hid«-ba.

Kun-Molnár Sándor:

Hányszor...

Hányszor elmondtam önmagamnak: —

„Ezután már csak jobb jöhet!“ —

ét adva íztelen falatnak,
megrághva minden szótövet,
hányszor elmondtam önmagamnak.

Hányszor elhittem, hogy valóság

minden szó s harapás kenyér,
mikor ölebe vett a jószág
s láttam, az öröm mily csekély,
hányszor elhittem, hogy vaóság.

Hányszor elnéztem az éjszakát,

Ak i csendet szül és átkot
és hittem a mesék szép szavát
mikor emelt és babonázott,
hányszor elnéztem az éjszakát.

Hányszor elindultam messzire,

ha fiatal vérem hajtott
és nem mentem soha semmire,
mert fogtak a szigorú partok,
ha indultam volna messzire.

Hányszor eltankadtam bénán,

mint most is, néhány ütemen,
ha száraz kenyér sós karéján
kellett magamat fűtenem,
hányszor ellankadtam bénán.

És hányszor ismétlem magamat

szavakban és életekben
az unalmas, régi nap alatt
fáradt ember-képeletekben
még hányszor ismétlem magamat?